

VILNIAUS UNIVERSITETAS

Arūnas Bukantis

Lietuvos
KIMATAS

Vilnius 1994

TURINYS

Įvadas	3
1. Lietuvos klimatą formuojantys faktoriai ir procesai	7
1.1. Geografinės padėties klimatinis aspektas	7
1.2. Saulės radiacijos ir šilumos balansas	10
1.2.1. Saulės radiacijos prietakos astronominiai faktoriai	10
1.2.2. Saulės spindėjimo trukmė	12
1.2.3. Saulės radiacijos balansas	13
1.2.4. Paklotinio paviršiaus šilumos balansas	20
1.3. Atmosferos cirkuliacijos ypatumai	22
1.3.1. Atmosferos priežeminio slėgio laukas ir bariniai dariniai	22
1.3.2. Cirkuliacija vidurinėje troposferoje	27
1.3.3. Oro masės ir atmosferos frontai	30
1.3.4. Vertikalūs oro judesiai	34
1.3.5. Vėjas	35
1.4. Vietiniai klimato faktoriai	38
1.5. Kiekybinis klimatą formuojančių faktorių įvertinimas	40
2. Oro ir dirvožemio temperatūra	46
2.1. Oro temperatūra	46
2.2. Dirvožemio temperatūra	59
3. Oro drėgnumas ir atmosferos krituliai	66
3.1. Oro drėgnumas	66
3.2. Rūkai	70
3.3. Debesuotumas ir perkūnija	73
3.4. Krituliai	79
3.5. Sniego danga ir pūgos	89
4. Klimatinis rajonavimas	94
4.1. Bendrieji klimato ypatybių klasifikavimo ir rajonavimo aspektai	94
4.2. Lietuvos teritorijos genetinis klimatinis rajonavimas	97
4.3. Agroklimatiniai resursai ir agroklimatinis rajonavimas	102
4.4. Antropoklimato įvertinimas rekreaciniu ir klimatoterapiniu atžvilgiais	106
5. Lietuvos klimato istorija	119
5.1. Klimato kintamumo samprata ir tyrimų metodai	119

5.2. Klimatas kriptozojuje	124
5.3. Klimatas paleozojuje ir mezozojuje	125
5.4. Klimatas kainozojuje	127
5.4.1. Klimatas paleogene ir neogene	127
5.4.2. Klimatas kvartere	128
5.5. Klimatas instrumentinių meteorologinių stebėjimų laikotarpiu	142
5.6. Klimato nepastovumo priežastys	154
Priedai	162
Dalykinė rodyklė	175
Literatūra	179

Atsiliepimus apie vadovėlio turinį prašome siųsti adresu:

VU Gamtos mokslų fakultetas
 Hidrologijos ir klimatologijos katedra
 doc. Arūnui Bukančiui
 M. K. Čiurlionio 21
 2009 Vilnius